

VERTROUWEN, ONMISBAAR OM TE LEVEN

De verkondiging op de 21ste Zondag na Trinitatis

Johannes 4:53

'Hij kwam tot geloof ...'

Het is nuttig om regelmatig stil te staan bij basisbegrippen: vandaag bij de woorden geloof en geloven.

De meesten van u hebben als kind catechisatie gehad.

Daar hoorde een boekje bij, soms de Kleine Catechismus van Luther of iets anders. Hoe hebt u met zo'n catechisatieboek gewerkt?

Ik kan alleen voor mezelf spreken en zeggen, dat ik als jonge jongen, jarenlang de indruk heb gehad, dat daar in stond wat ik moest geloven.

Dat was toen voor mij 'het geloof.'

Maar hoe is het nu?

Wanneer ik in de Liturgie toe ben aan het Credo, dan heb ik daar een bijzondere oproep voor:

'Wij zingen nu het geloof !'

We kunnen in de Liturgie niet volstaan met woorden en begrippen, wanneer we het geloof belijden. Woorden en begrippen zijn nodig, jawel, maar daarmee is niet alles gezegd.

De mysteriën van het geloof, de geheimenissen, die laten zich niet in woorden van mensen ontleden.

'Wij zingen het geloof !' – het is ten dienste daarvan dat ik bij voorkeur de onberijmde tekst van de klassieke geloofsbelijdenissen neem en die op verhoogde spreektoon inzet.

Letterlijk spreek ik boven mezelf uit. 'Het geloof' – dat is niet van mijzelf, het is van ons allen, van de Kerk.

Maar, maar... Er is een risico aan verbonden.

Het geloof... alsof het een zaak is die u bezitten kunt.

Ik werd er weer eens bij bepaald tijdens het voorbereiden van deze preek. Ik stuitte op een rooms-katholieke vertaling, een niet zo bekende uit de eerste helft van de vorige eeuw.

Wat staat dáár nou? De kanseltekst van zo-even wordt daar vertaald met: 'Hij nam het geloof aan...'

Merkwaardig! Ik had al verschillende varianten onder ogen gekregen, zoals: 'Hij kwam tot geloof,' of: 'Hij werd gelovig,' of: 'Hij geloofde,' maar deze rooms-katholieke vertaling was afwijkend:

'Hij nam het geloof aan' ...

Hebben de vertalers misschien onbewust hun eigen 19de eeuwse rooms-katholieke beleving van gehoorzaamheid in gedachten? Je moet van meneer pastoor het geloof aannemen, kijk maar naar de hoveling in het Evangelie: 'Hij nam het geloof aan' –

Het geloof der Kerk mag niet klakkeloos aanvaard worden. Als was het een serie religieuze feiten.

Geloven is een actieve, praktische betrokkenheid op Christus, want in hem geloven wij, op hem stellen wij ons vertrouwen.

Ik kan het niet vaak genoeg herhalen: geloven is in wezen 'vertrouwen' – en zo komen we direct in de actualiteit terecht.

In onze samenleving tref je niet zoveel vertrouwen aan. Er is geleidelijk een sfeer van wantrouwen aan het ontstaan. Wantrouwen, die je kunt afmeten aan de mate van controle en protocollering. Er moet steeds meer worden verantwoord. Verslaglegging, protocollen, vuistdikke juridisch sluitende dossiers.

Ook het wantrouwen jegens de regering en sommige lageregeplaatste bestuurders wordt sterker.

Wantrouwen, als tegengestelde van vertrouwen.

Het is niet mijn opdracht om politiek commentaar te leveren. Wij komen hier voor de prediking. Laten we elkaar dan oproepen, niet in wantrouwen verstrikt te raken. Wat onze regering betreft, en dat geldt ook voor die van Duitsland om maar één te noemen – wij moeten die mensen het vertrouwen geven. Zij moeten beleid ontwikkelen en naar beste kunnen uitvoeren. Natuurlijk maken zij fouten, maar, kunt u, kan ik de situatie in Europa volledig overzien? Hebben wij de inlichtingen en de ervaringen van een groot ambtenarenapparaat.

De hoveling uit het Evangelie van deze zondag kwam uit een koninklijke ambtenarij. Of hij onder de Galilese bevolking veel vertrouwen ontmoette, is de vraag...

Deze ambtenaar in het paleis van de vazalkoning Herodes ging om met mensen van macht.

Wie weet hoe groot zijn eigen invloed was. Hij wist aanvankelijk ook, wat het is, vertrouwen te hebben in macht.

Misschien was zijn vertrouwen in zijn broodheer Herodes wel heel sterk – misschien rekende hij stellig op het mooie inkomen dat hij trok uit zijn voorname bertrekking.

Hij ging dagelijks met macht om. Maar vandaag staat hij met lege handen. Leeg, verlegen met de ziekte en de dreigende dood van zijn zoon.

Het is, alsof hij opnieuw moest leren vertrouwen.

Dat moet moeilijk voor hem geweest zijn.

Is het dan toch waar dat, en dat wordt wel verdedigd, dat echt vertrouwen een sprong in het duister is... ?

Deze hoveling was gewend te vertrouwen op een concrete macht: die van koning Herodes, de vazalkoning die op zijn beurt weer de macht aan de Romeinen ontleende.

Nu zocht de hoveling het bij een heel andere macht.

Zo wil het Johannes-evangelie dit verhaal verkondigen: deze hofbeambte kwam tot de erkenning van de macht en het gezag van Christus. Christus is Heer !

Het gaat in twee stappen, en beide keren horen we dat woord 'geloven.'

Eerst wanneer Christus zegt: 'Ga heen, uw zoon leeft!'

Dan horen we dat de hofbeambte dit woord geloofde, dat wil zeggen: hij vertrouwde Christus op zijn woord.

De andere keer is, wanneer de hofbeambte bijna thuis is, en te horen krijgt dat het moment van genezing overeenstemt met het tijdstip van Christus' spreken.

Deze man komt tot geloof, en dat wil niet zeggen dat hij een ander systeem of zo iets aanvaardt. Tot geloof komen, gaan geloven, dat laat zich anders formuleren: gaan vertrouwen, vertrouwen opvatten in... .

Hij krijgt een vertrouwensband met Christus, komt in een vertrouwensrelatie tot hem te staan.

Heel mooi is dat, zeker, maar dan kan het niet anders of ook de hofbeambte zelf wordt een man die betrouwbaar is. Iemand in wie anderen vertrouwen in krijgen.

Hier gaat functioneren het Schriftwoord dat de apostel Paulus aanhaalt: 'De rechtvaardige zal door zijn vertrouwen leven.'

Want voor die beambte is het niet een kwestie van het hebben van het geloof of het hebben van vertrouwen als een prijzenswaardige karaktertrek.

Hij wordt zelf ook een betrouwbare, een mens in wie een ander vertrouwen hebben kan.

Deze mensen hebben wij zo nodig...

Hadden wij in de top van onze regeringen en grote bedrijven en wereldbanken maar meer mensen die over en weer vertrouwen konden hebben.

Vertrouwen heeft het karakter van tweerichtingsverkeer.

Die hofbeambte kan wel vertrouwen, maar als hij nou zelf niet betrouwbaar is...?

Tweerichtingsverkeer, dat wil zeggen: de rechtvaardige leeft door zijn/haar betrouwbaarheid en vertrouwen. Leven, dat kunt u toch alleen maar, wanneer de mensen u vertrouwen en wanneer u de mensen vertrouwt.

Als iemand op voorhand er van uit gaat: ik vertrouw niemand! – wel, zo iemand heeft een angstig leven...

Zegt er iemand: nee hoor, ik ben niet angstig, ik heb geld genoeg, ik heb met niemand wat te maken? Zo iemand moet naar Jezus luisteren, wat hij over het geld zegt.

Iemand anders zegt: ik heb een geweldige familie; daarin ben ik veilig en andere mensen beschouw ik als buitenstaanders.

Hoor opnieuw Jezus, waar hij zegt: mijn familie zijn die mensen die de wil van mijn Vader in de hemel doen.

Wij vereren en aanbidden Christus omdat wij hem hebben leren kennen als de betrouwbare. Hij stelt ook zijn vertrouwen in ons, want wij mogen zijn Kerk zijn.

Hier zijn de liefde en de genade van de Heere-God de oorsprong. Want vertrouwen is helaas geen vrucht van eigen bodem; ze groeit niet als vanzelf op onze akker.

Vertrouwen is een basisinstelling van ons, mensen.

Basis – basisinstelling, het gaat om ons fundament, de vastigheid van ons bestaan; ook van ons mens-zijn. Wie ben ik, wat is mijn waarde en betekenis, mag ik er zijn?

Bent u in staat te antwoorden op deze vragen? Zo te antwoorden dat u er vrede mee heeft, of beter nog, dat u vrede met u zelf hebt?

En dan nog een vraag: kan dat alleen in de Kerk?

Er zijn er buiten de Kerk die vrede met zichzelf hebben – en als het niet uit zelfingenomenheid is, dan is het goed.

In de Kerk belijden wij Christus en dat wil in dit verband zeggen: onze waarde en betekenis is verankerd in hem en is afgeleid van hem.

De oorsprong is de liefde en de genade van de Heere-God.

God heeft zich geopenbaard in de Christus Jezus, en zo een vertrouwensband met ons gelegd.

Van daaruit mogen wij leven, in vertrouwen, en zelf als betrouwbaren –

zingen wij van Gods liefde, met een lied waarin we

gewaar worden dat vertrouwen een gestalte van de liefde is: Lied 791